

***Основні чинники оновлення змісту навчання української мови
у 7–9 класах***

Н. В. Бондаренко,
кандидат пед. наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України

Актуалізація проблеми оновлення змісту навчання української мови у 7–9 класах зумовлена сукупністю взаємопов'язаних соціокультурних, психолого-педагогічних, дидактико-методичних та лінгвістичних чинників.

Своєчасність проблеми спричинена насамперед характерними *ознаками інформаційної доби*, до яких експерти уналежнюють: невідповідність змісту освіти реаліям сьогодення; запізніле й не завжди адекватне реагування освіти на виклики суспільства; стрімке оновлення знань за рахунок різкого збільшення їх обсягу; несинхронність змін у світі й оновлення змісту освіти; кризу освіти на тлі надлишку інформації, яка не може замінити знання, не кажучи вже про мудрість; втрату знаннями актуальності ще до того, як здобувачі освіти встигають їх засвоїти; застарілі уміння й навички як наслідок засвоєння непотрібних знань; інформаційне перевиробництво за зростаючої смислової деградації; утворення методологічних лакун (розривів, пробілів) між природничо-науковими й гуманітарними сферами наукових знань; посилення технократичного снобізму на тлі дегуманізації, розмивання ціннісних світоглядних і моральних орієнтирів.

Надзвичайно важливим є вплив *соціокультурних змін* у сучасному суспільстві, зокрема глобалізаційних процесів, посилення міжкультурної комунікації та потреби забезпечення мовної стійкості й національної ідентичності в умовах екзистенційної війни і відкритого інформаційного простору. Вагому роль відіграють *зміни у мовній політиці держави*, спрямовані на зміцнення статусу української мови як державної та забезпечення її повноцінного функціонування у всіх сферах життя.

Значний вплив на оновлення змісту мають *психолого-педагогічні чинники*, пов'язані з особливостями розвитку сучасних підлітків, які належать до покоління «цифрових» учнів. Для них характерні кліповість мислення, швидке перемикання уваги, орієнтація на візуальний контент, що потребує застосування нових форм подання навчального матеріалу та переорієнтації з відтворення знань на їх творче використання, зокрема у нетипових, непередбачуваних життєвих ситуаціях.

Не менш важливими є *дидактичні та методичні чинники*, пов'язані з упровадженням особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів у річищі реформи «Нова українська школа». Оновлення змісту навчання української мови передбачає природодоцільну інтеграцію предметів гуманітарного циклу, застосування інтерактивних, зокрема проєктних методів, використання цифрових ресурсів і платформ, впровадження медіаосвіти тощо.

Особливу групу становлять *лінгвістичні чинники*, серед яких – динамічні процеси у розвитку самої української мови, зміни в її лексичній системі, правописі, в залученні нових форм комунікації (зокрема у соціальних мережах).